

Vännäs kommun

Rektorerna vid Liljaskolan

goran.danielsson@educ.vannas.se

jan-erik.eriksson@educ.vannas.se

alf.nilsson@educ.vannas.se

veronica.soderlund@educ.vannas.se

Beslut för gymnasieskola med särskoleelever

---

efter tillsyn av Liljaskolan
i Vännäs

Tillsyn av Liljaskolan

Skolinspektionen genomför tillsyn i Vännäs under våren 2012. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolenheter i kommunen. Liljaskolan besöktes av Skolinspektionen mellan den 31 januari och 3 februari 2012.

Helhetsbedömning

Liljaskolan erbjuder ett rikt urval av program och skolans personal uppvisar ett stort mått av flexibilitet. Flera program och verksamheter är små och har få elever. Liljaskolan leds av en gymnasiechef och fyra rektorer vilka ansvarar för var sin sektor vilka alla inrymmer olika verksamheter och program. Ansvarsfördelningen är tydlig.

Skolinspektionens tillsyn visar att Liljaskolan bedriver en verksamhet som utgår ifrån de nationella målen och är inriktad på elevernas utveckling och lärande. De samlade betygsresultaten för år 2011 visar dock att ungefär tre av tio elever lämnar Liljaskolan utan att ha fullföljt sin utbildning inom fyra år. Andelen har varit låg under en följd av år men är den lägsta under den senaste sexårsperioden. Resultatet för Liljaskolan i form av genomsnittligt betygspoäng år 2011 ligger lägre än genomsnittet för riket och har gjort det de senaste sex åren. Av Skolverkets statistik framgår även att det är en skillnad i betygspoängen mellan könen, flickorna har högre poäng än pojkarna.

På Liljaskolan kommuniceras målen med eleverna i olika hög grad beroende på kurs och lärare. Skolan bör stärka sitt arbete med att tydliggöra de nationella målen för eleverna för att de i ännu högre grad ska kunna ha inflytande över sitt lärande och sin kunskapsutveckling. Det saknas analyser av skolans resultat utifrån de nationella målen där också de olika verksamheterna tydligt kan särskiljas. Lärarna följer kontinuerligt upp elevernas kunskapsutveckling men kvalitetsarbetet på övergripande nivå behöver utvecklas så att uppföljning och analys leder till välgrundade åtgärder i syfte att förbättra kunskapsresultaten. Utvärdering av resultaten måste ske på ett systematiskt sätt och även involvera personal och elever.

Alla elever ges sålunda inte möjligheter att nå minst godkända betyg i samtliga kurser och Skolinspektionens bedömning är att skolan behöver vidta åtgärder för att förbättra elevernas kunskapsresultat. Rektorerne måste ta ett tydligare ansvar för att förbättra sin uppföljning, utvärdering och analys av elevernas kunskapsresultat och tydligare koppla detta till organisation, arbetssätt och arbetsformer. Liljaskolan satsar mycket på att ge sin personal kompetensut-

veckling men trots det har skolan betydligt lägre andel lärare med pedagogisk högskoleutbildning än riksgenomsnittet.

Elever på Liljaskolan mottagna i särskolan integreras i fordonsprogrammet, byggprogrammet och barn- och fritidsprogrammet och det framkommer vid intervjuer att lärare i hög grad anpassar undervisningen till individens behov. Skolinspektionen ser positivt på att elever integreras i gymnasieskolans nationella program.

De flesta elever uttrycker i intervjuer och i skolans egen enkät, att de trivs och känner sig trygga i sin skola. Personal och elever framhåller i intervjuer att det råder ett gott arbetsklimat och att förhållningssättet är respektfullt mellan elever och mellan elever och personal. Skolinspektionen konstaterar dock att skolans plan mot kränkande behandling inte uppfyller de krav som författningarna ställer. Rektorerne måste ta ansvar för att det vid skolan årligen upprättas en plan mot kränkande behandling som svarar mot lagens krav.

Mot denna bakgrund fattar Skolinspektionen följande beslut.

Beslut

Föreläggande

De beskrivna bristerna som Skolinspektionen konstaterat vid tillsynen av Liljaskolan i Vännäs måste åtgärdas för att huvudmannen ska uppfylla författningarnas krav och eleverna därmed ska få den utbildning de har rätt till. En utförligare redogörelse av konstaterade brister finns nedan under rubriken Skäl för beslut.

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Vännäs kommun att senast **den 13 juni 2012** avhjälpa påtalade brister genom att vidta nedanstående åtgärder.

De vidtagna åtgärderna ska samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Särskilt stöd.

Skolans åtgärdsprogram uppfyller inte kraven i författningarna.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med särskilt stöd.

I detta ingår att:

- Rektorerna måste se till att åtgärdsprogram utarbetas i enlighet med lagens krav (3 kap. 9 § skollagen).

pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen.

Rektorerna ser inte till att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen.

I detta ingår att:

- Rektorerna måste se till att det vid skolan bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete som består av planering, uppföljning och utveckling av utbildningen (4 kap. 4, 5 §§ skollagen, Lgy 11 2.6 Rektorns ansvar).
- Rektorerna ska se till att kvalitetsarbetet genomförs under medverkan av lärare, övrig personal och elever (4 kap. 4 §).

Anmärkningar

Skolinspektionen har vid tillsynen konstaterat mindre allvarliga brister som måste åtgärdas för att eleverna ska få den utbildning de har rätt till. Huvudmannen ges därför en anmärkning.

En redogörelse av konstaterade brister finns nedan under Skäl för beslut.

Till följd av anmärkningarna ska Ni **senast den 13 juni 2012** vidta åtgärder för att rätta till bristerna och redovisa dessa åtgärder för Skolinspektionen.

Trygghet och studiero

Skolinspektionen bedömer att skolans plan mot kränkande behandling inte uppfyller kraven i författningarna (6 kap. 8 § skollagen).

Skäl för beslut

Föreläggande:**Bedömningsområde: särskilt stöd.****Bedömning:**

Skolans åtgärdsprogram uppfyller inte kraven i författningarna.

Motivering:

En elev ska ges särskilt stöd om det kan befaras att eleven inte kommer att nå kunskapskraven eller om eleven av andra skäl behöver särskilt stöd enligt skollagen. Liljaskolan har i sitt arbete med elever i behov av särskilt stöd satsat på specialpedagoger som arbetar konsultativt och små undervisningsgrupper. Lärarna försöker anpassa undervisningen till elevernas behov och förutsättningar och visar på flexibilitet i sättet att arbeta. Varje rektor träffar regelbundet sitt elevhälsoteam för att diskutera specifika elevärenden. Vid intervjuer framkommer att skolans specialpedagoger arbetar på olika sätt och är starkt knutna till sin sektor.

För elever som riskerar att inte klara kunskapskraven (i gymnasiesärskolan kunskapsmålen) ska ett åtgärdsprogram upprättas enligt skollagen. I detta ska det framgå vilka elevens behov är, hur de ska tillgodoses samt hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas. I de åtgärdsprogram som Skolinspektionen har tagit del av framgår inte alltid tydligt vilka elevens behov är, hur de ska tillgodoses eller hur och när åtgärderna ska utvärderas och följas upp. Rektorena och lärare uppger att i arbetet med åtgärdsprogram måste skolan bli bättre och tydligare för att de ska bli det stöd de är avsedda att vara. För att åtgärdsprogrammet ska kunna fylla den funktion som är avsedd och uppfylla förordningens krav är det viktigt att skolan arbetar vidare för en gemensam kunskap om hur mål och åtgärder kan formuleras så att åtgärdsprogrammen blir ett effektivt verktyg i skolans arbete med att hjälpa elever i behov av särskilt stöd. För stöd i utformningen av åtgärdsprogram se Skolverkets allmänna råd för arbetet med åtgärdsprogram (SKOLFS 2008:25).

Författning:

3 kap. 9 § skollagen

Bedömningsområde: pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen.**Bedömning:**

Rektorena ser inte till att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete.

Motivering:

För att en skola ska utvecklas måste den fortlöpande ifrågasätta sina undervisningsmål och arbetsformer, utvärdera sina resultat och pröva nya metoder. Av skollagen följer att rektorer har ansvar för att utbildningen planeras, följs upp och utvärderas utifrån de nationella målen. På Liljaskolan finns en tydlig vilja och engagemang att utveckla skolans verksamhet som delas av både skolledning, lärare och övrig personal. Lärarna på Liljaskolan följer elevernas kunskapsutveckling i sina respektive kurser och har god kontroll på elevernas kunskapsresultat. Lärarna dokumenterar kunskapsresultaten för att ha som underlag vid bedömning och betygssättning samt som underlag vid utvecklingsamtal. Rektorerna har även infört att lärarna ska dokumentera vilka insatser de gör i klassrummet för att eleverna ska nå målen i syfte att förbättra resultaten. Eftersom denna rutin implementerades i augusti 2011 har skolan ännu inte kunnat utvärdera resultaten.

I skolans kvalitetsredovisning finns bara det samlade betygsresultatet för gymnasieskolans nationella program. Alla resultat och verksamheter redovisas sålunda inte. Det går inte att utläsa vad som ligger till grund för bedömningen av utvecklingsområden och i vilken utsträckning de nationella målen har förverkligats och vilka ytterligare åtgärder för måluppfyllelse som ska vidtas. Det saknas vidare en analys av skolans resultat utifrån de nationella målen där skolans olika program tydligt kan särskiljas. Inte heller utgör åtgärdsprogrammets uppföljningar och dokumentationer underlag för skolans kvalitetsarbete. Någon övergripande systematik för att dokumentera, följa upp, utvärdera och analysera skolans kunskapsresultat finns sålunda inte. Inte heller för arbetet med normer och värden, skolans elevvårdsarbete, satsningen på små klasser, lärares kompetensutveckling eller övrigt arbete finns utvärderat. Vid intervjuer framkommer att rutiner för dokumentation av kvalitetsarbete inte har tagits fram.

Skolinspektionen bedömer att rektorerna måste ta ett tydligare ledningsansvar för skolans systematiska kvalitetsarbete för att kunna vidta lämpliga åtgärder för högre måluppfyllelse. Rektorerna måste se till att det skapas forum för reflektion och diskussion om verksamhetens resultat och måluppfyllelse. Skolinspektionen bedömer sålunda att kvalitetsarbetet inte motsvarar de krav som skollagen ställer.

Författning:

4 kap. 4, 5 §§ skollagen, Lgy 11 2.6 Rektorns ansvar

Anmärkning:

Bedömningsområde: Trygghet och studiero

Bedömning:

Skolinspektionen bedömer att skolans plan mot kränkande behandling inte uppfyller kraven i författningarna.

Motivering:

Det främjande och förebyggande arbetet ska enligt diskrimineringslagen beskrivas i en likabehandlingsplan och enligt skollagen i en årlig plan mot kränkande behandling. Dessa kan skrivas samman till en gemensam plan mot diskriminering och kränkande behandling. Det ska också tydligt framgå för vilka verksamheter den gäller. Planarbetet bör integreras med arbetet med ordningsregler och arbetsmiljö. Elever ska aktivt uppmuntras och ges verkliga möjligheter att påverka och bli delaktiga i arbetet med planen. Planen ska bli känd i verksamheten och hos elevernas vårdnadshavare. Själva processen med att ta fram planerna är en nyckel till framgång.

Liljaskolan har utarbetat en likabehandlingsplan som innehåller en redovisning av förebyggande insatser och vilka åtgärder som bör vidtas om någon i personalen får kännedom eller misstänker att en elev utsätts för kränkningar. Det framgår dock inte att den även gäller för gymnasiesärskolan. Mot bakgrund av det i övrigt aktiva värdegrundsarbetet bedöms bristen som mindre allvarlig.

Författning:

6 kap. 8 § skollagen

Bakgrund

Måluppfyllelse

Andelen elever i Liljaskolan som fullföljt utbildningen inom fyra år uppgick till 77 procent läsåret 2010/11. Andelen har under den senaste sexårsperioden varierat mellan 77 och 81 procent. Motsvarande andel för riket år 2011 är 76 procent. Dock varierar andelen elever med slutbetyg från gymnasieskolan mellan olika år och det finns stora skillnader mellan programmen. 2011 nådde 93 procent av eleverna på fordonsprogrammet slutbetyg inom fyra år, medan motsvarande siffra för barn och fritidsprogrammet bara var 50 procent. År 2011 var den genomsnittliga betygspoängen 12,5 att jämföra med rikets på 14,8. Skillnader i betygspoäng skiljer sig mellan könen, enligt Skolverkets statistik, där flickorna har högre poäng 13,2 att jämföra med pojkarnas 12,1. Även andelen flickor med behörighet till högskolestudier av den andel som fått slutbetyg ligger högre 91 procent, jämfört med pojkarnas andel som är 87 procent.

En förhållandevis hög andel elever går utbildningen inom ramen för programinriktat individuellt val eller gymnasiesärskola. Eleverna studerar mot de kursmål som är formulerade i de individuella studieplanerna som bygger på deras individuella möjligheter och förutsättningar. Resultatet dokumenteras med ett intyg. Skolinspektionen har inte fått någon statistisk på deras resultat och kan därför inte bedöma om eleverna når de nationella målen. Skolan uppger att eleverna inom särskolan och PRIV i hög utsträckning erbjuds arbete efter fullföljd utbildning men att alla inte når målen.

Alla elever ges sålunda inte möjligheter att lämna gymnasieskolan med slutbetyg inom fyra år och följaktligen inte heller att nå lägst målen att uppnå i samtliga kurser. Skolinspektionen pekar i detta beslut på ett antal områden där skolan behöver vidta åtgärder för att förbättra elevernas kunskapsresultat.

Rektorerna uppger att skolan har ett förebyggande arbete mot kränkande behandling. Förekomsten av kränkningar kartläggs årligen vid en skolgemensam enkät och olika typer av åtgärder sätts in. Resultaten visar att förekomsten minskar men några elever upplever sig kränkta. Den bild som framträder vid tillsynen är att skolans värdegrundsarbete gett resultat men att det trots det förekommer grovt språkbruk. Skolinspektionen förutsätter att skolan fortsätter arbetet med att förbättra språkbruket. De flesta elever uttrycker dock att de trivs och känner sig trygga i sin skola. Personal och elever framhåller i intervjuer att det råder ett gott arbetsklimat och att förhållningssättet mellan elever och mellan elever och personal är respektfullt. Skolinspektionen konstaterar

emellertid att skolans årliga plan mot kränkande behandling inte motsvarar de krav som författningarna ställer.

Beskrivning av Liljaskolan

Liljaskolan är Vännäs kommuns gymnasieskola som också bedriver vuxenutbildning och konferensverksamhet. På skolan studerar drygt 900 gymnasieelever. Liljaskolan erbjuder 10 nationella gymnasieprogram, introduktionsprogram samt gymnasiesärskola. Gymnasiesärskolans elever finns integrerade på fordonsprogrammet, byggprogrammet samt omvårdnadsprogrammet. Skolan leds av en gymnasiechef och fyra rektorer. Skolans gymnasiechef och rektorer har tydligt indelade ansvarsområden och rektorerna har ansvar för var sin sektor. Skolans lokaler är utspridda över ett stort område. I huvudbyggnaden finns reception, elev- och personalcafeteria samt bibliotek. Vid Liljaskolan finns ett elevhälsoteam som består av skolsköterskor, kurator, elevkonsulent, studie- och yrkesvägledare och specialpedagoger.

I ärendets slutliga handläggning har deltagit Stefan Persson och Sara Lyrenäs.

På Skolinspektionens vägnar

Elisabeth Ahlgren
Enhetschef

Eva Ahlman
Utredare

Bilagor:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla kommuner för att granska skolväsendet. Tillsyn genomförs samtidigt i de fristående skolor som finns i kommunen.

Vid tillsynen tar Skolinspektionen ställning till i vad mån verksamheten ger förutsättningar för barn, ungdomar och vuxenstuderande att nå de nationella målen och bedömer om huvudmännen uppfyller de krav som författningarna ställer på verksamheten. Tillsynen fokuserar på sådana faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevernas möjligheter att uppnå kunskapsmålen. Förutom att Skolinspektionen bedömer måluppfyllelsen inriktas tillsynen mot tre huvudområden: **Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt.**

Varje skola får efter besöket ett beslut där iakttagelser och bedömningar som rör den granskade skolan redovisas. För offentliga huvudmän sammanställs iakttagelser och bedömningar, som rör huvudmannens ansvar för utbildningsverksamheten i kommunen, i ett beslut (kommunbeslut). Kommunens förskoleverksamhet och verksamheten vid fritidshemmen redovisas i var sitt sammanfattande beslut. Fritidshem vid fristående skolor inspekteras i anslutning till tillsynen av den fristående grundskolan. Skolinspektionen ger alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i besluten.

Skolinspektionens granskning avser emellertid inte att ge en heltäckande bild av tillståndet i skolväsendet utan i vilken utsträckning huvudmannen, vid det aktuella granskningstillfället, avviker från de krav och förväntningar som uttrycks i skollag, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet, inom de granskade områdena. Beskrivningarna och bedömningarna i besluten grundas på de dokument som huvudman och skolor lämnat samt på de iakttagelser och intervjuer som genomförts vid besök i verksamheten. Även annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts. Skolinspektionen använder olika tillsynsmetoder vilket innebär att besöken vid skolor och verksamheter kan variera avseende såväl omfattningen som av vilka grupper som intervjuas. Vid kommunala förskolor och fritidshem grundar sig inspektionen i huvudsak på intervjuer med personal, föräldrar och ledning.

För den offentliga verksamheten kompletteras alla beslut med en muntlig återrapportering av inspektörerna till företrädare för huvudmannen.

Inom de områden där Skolinspektionen bedömt att det finns brister har huvudman och rektor eller förskolechef ett ansvar för att åtgärder vidtas. Med

anledning av tillsynen ska huvudmannen till Skolinspektionen redovisa vilka åtgärder som har vidtagits i verksamheterna inom den tid och i den ordning som anges i beslutet.

Ytterligare information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/Tillsyn).